

డిజిటల్ సంస్కరణలు - ముఖ్యాంశాలు (Quick Facts)

- **National Single Window System (NSWS):** 32 కేంద్ర ప్రభుత్వ శాఖలు మరియు 32 రాష్ట్రాల అనుమతులను ఒకే చోట పొందే వేదిక. ఇప్పటివరకు 8.29 లక్షలకు పైగా అనుమతులు మంజూరు చేయబడ్డాయి.
- **Udyam Portal:** MSMEల రిజిస్ట్రేషన్ కోసం ఉద్దేశించినది. ఫిబ్రవరి 2026 నాటికి 7.71 కోట్ల రిజిస్ట్రేషన్లు పూర్తయ్యాయి.
- **MCA21 (Version 3):** కంపెనీల రిజిస్ట్రేషన్ మరియు పారదర్శకత కోసం AI ఆధారిత పోర్టల్. 2021-2025 మధ్య 3.84 కోట్ల పైలింగ్స్ జరిగాయి.
- **GSTN & UPI:** జనవరి 2026 లో UPI ద్వారా 21.70 బిలియన్ లావాదేవీలు (₹28.33 లక్షల కోట్లు) జరిగాయి. ప్రపంచ రియల్-టైమ్ పేమెంట్స్లో భారత్ వాటా 49%.

ముఖ్యమైన పోర్టల్స్ మరియు పథకాలు

1. వ్యాపార స్థాపన & నియంత్రణ (Registration & Reforms)

- **SPICe+ Form:** ఒకే వెబ్ ఫారమ్ ద్వారా కంపెనీ ఇంకార్పొరేషన్, PAN, TAN, EPFO, ESIC వంటి 11 రకాల సేవలను పొందవచ్చు.
- **Business Reforms Action Plan (BRAP):** రాష్ట్రాల మధ్య పోటీతత్వాన్ని పెంచడానికి 2015 నుండి అమలు చేస్తున్నారు.
  - **BRAP 2024:** ఆంధ్రప్రదేశ్ 'Fast Mover' (70-80% స్కోరు) కేటగిరీలో నిలిచింది.
  - **D-BRAP:** జిల్లాల స్థాయిలో సంస్కరణల కోసం 'డిస్ట్రిక్ట్ బిజినెస్ రిఫార్మ్ యాక్షన్ ప్లాన్' ప్రారంభించారు.

2. పర్యావరణ అనుమతులు

- **PARIVESH 3.0:** పర్యావరణ అనుమతులు మరియు పోస్ట్-అప్రూవల్ మానిటరింగ్ కోసం రూపొందించిన సింగిల్ విండో హబ్.

3. వాణిజ్యం & పన్నులు (Trade & Taxation)

- **ICEGATE:** కస్టమ్స్ మరియు శ్రేడింగ్ కమ్యూనిటీ మధ్య ఎలక్ట్రానిక్ ఇంటరాక్షన్ కోసం సెంట్రలైజ్డ్ హబ్.

- **TReDS (Trade Receivables Discounting System):** MSMEలకు ఉన్న బకాయిలను (Receivables) త్వరగా నగదుగా మార్చుకోవడానికి (Discounting) సహాయపడే వేదిక.
- **బడ్జెట్ 2026-27 ఆప్ డేట్:** CPSEలు తప్పనిసరిగా TReDS వాడాలని ప్రతిపాదించారు.
- **Trade Connect e-Platform:** ఎగుమతిదారులను (Exporters) ప్రపంచ మార్కెట్తో అనుసంధానించే ప్లాట్‌ఫారమ్.

లాజిస్టిక్స్ మరియు మార్కెట్ యాక్సెస్

PM GatiShakti National Master Plan

- **ప్రారంభం:** అక్టోబర్ 2021.
- **ఉద్దేశ్యం:** మౌలిక సదుపాయాల ప్రణాళిక మరియు మల్టీమోడల్ కనెక్టివిటీ.
- ఇందులో 57 కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు, 1,700 పైగా డేటా లేయర్లు ఉన్నాయి.

ఇతర మౌలిక వసతులు

- **GeM (Government e-Marketplace):** ప్రభుత్వ కొనుగోళ్ల కోసం డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫారమ్. FY26 లో ₹4 లక్షల కోట్ల కంటే ఎక్కువ ఆర్డర్ వాల్యూ సాధించింది.
- **ONDC (Open Network for Digital Commerce):** ఇ-కామర్స్ రంగంలో గుత్తాధిపత్యాన్ని తగ్గించి, చిన్న వ్యాపారులకు సమాన అవకాశాలు కల్పించే ఓపెన్ నెట్‌వర్క్.

డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ (DPI)

- **Entity Locker:** సంస్థలు తమ డిజిటల్ డాక్యుమెంట్లను భద్రపరుచుకోవడానికి మరియు వెరిఫై చేయడానికి క్లౌడ్ ఆధారిత వేదిక.
- **cKYC (Central KYC) Registry:** కస్టమర్ వివరాలను ఒకేసారి వెరిఫై చేస్తే, అది ఆర్థిక రంగంలోని అన్ని విభాగాలకు వర్తిస్తుంది (Inter-usability).
- **API Setu:** ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ సంస్థల మధ్య డేటా మార్పిడిని సులభతరం చేసే యూనిఫైడ్ ప్లాట్‌ఫారమ్.

పరీక్షా దృక్పథంలో గుర్తుంచుకోవాల్సినవి: > * BRAP ఎనిమిదో ఎడిషన్ (BRAP 2026) నవంబర్ 11, 2025న ప్రారంభమైంది.

- UPI ప్రస్తుతం 8 దేశాలలో (UAE, సింగపూర్, ఫ్రాన్స్ మొదలైనవి) అందుబాటులో ఉంది.
- ISO 27001 అనేది ఇన్ఫర్మేషన్ సెక్యూరిటీ మేనేజ్‌మెంట్ కోసం అంతర్జాతీయ ప్రమాణం.

ADP/ABP ప్రాంతీయ సెమినార్ -

ముఖ్యాంశాలు

- **వేదిక:** విశాఖపట్నం, ఆంధ్రప్రదేశ్.
- **తేదీ:** 9 మార్చి 2026.
- **కార్యక్రమం:** ఆస్పిరేషనల్ డిస్ట్రిక్ట్స్ ప్రోగ్రామ్ (ADP) మరియు ఆస్పిరేషనల్ బ్లాక్స్ ప్రోగ్రామ్ (ABP) కింద 'ప్రాంతీయ ఉత్తమ పద్ధతుల సెమినార్' (Regional Best Practices Seminar).
- **పాల్గొన్న రాష్ట్రాలు:** ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ, తమిళనాడు, కర్ణాటక, కేరళ మరియు అండమాన్ నికోబార్ దీవులు.

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు & జిల్లాల వారీ ఆవిష్కరణలు

ఈ సెమినార్లో మూడు ప్రధాన అంశాలపై (Thematic Sessions) జిల్లాల వారీగా ఉత్తమ పద్ధతులను ప్రదర్శించారు. పరీక్షల్లో ఈ క్రింది మ్యాచింగ్ (Matching) ప్రశ్నలు వచ్చే అవకాశం ఉంది:

విభాగం	జిల్లా & రాష్ట్రం	కార్యక్రమం / చొరవ (Initiative)	ఉద్దేశ్యం
విద్య	అల్లూరి సీతారామరాజు (AP)	NIRMAN	ప్రాథమిక అభ్యాస ఫలితాలను (Foundational Learning) మెరుగుపరచడం.
నైపుణ్యాభివృద్ధి	ఎన్టీఆర్ జిల్లా (AP)	Rural Incubation Centre	గ్రామీణ యువతలో ఆవిష్కరణలు, వ్యవస్థాపకతను (Entrepreneurship) ప్రోత్సహించడం.
ఆరోగ్యం	బీదర్ (Karnataka)	Anaemia Mukat	మహిళలు, పిల్లల్లో రక్తహీనతను నివారించడం.

విభాగం	జిల్లా & రాష్ట్రం	కార్యక్రమం / చరప (Initiative)	ఉద్దేశ్యం
మాతృ ఆరోగ్యం	నిర్మల్ (Telangana)	Amma Rakshitha	మాతృ మరణాలను తగ్గించి, గర్భిణీ స్త్రీల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడం.
నైపుణ్యాభివృద్ధి	కర్నూలు (AP)	యువత నైపుణ్యాలు	జిల్లా స్థాయి వ్యూహాలతో యువతకు ఉపాధి నైపుణ్యాలు కల్పించడం.

కీలక నిర్ణయాలు & ప్రచురణలు

- **Best Practices Compendium:** దక్షిణ భారతదేశంలోని ఆస్పిరేషనల్ జిల్లాల్లో విజయవంతమైన పథకాలను వివరిస్తూ ఒక 'సంకలనాన్ని' (Compendium) విడుదల చేశారు. ఇది ఇతర జిల్లాలకు 'రెప్లికబుల్ మోడల్' (Replicable Model) గా పనిచేస్తుంది.
- **జన్ ఆందోళన్ (Jan Andolan):** ఈ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను కేవలం ప్రభుత్వ పథకాలుగా కాకుండా, ప్రజా భాగస్వామ్యం (Community Participation) ద్వారా ఒక సామాజిక ఉద్యమంగా మార్చాలని నీతి ఆయోగ్ సూచించింది.
- **శ్యాచురేషన్ (Saturation):** దక్షిణ రాష్ట్రాల్లోని చాలా సూచికలు (Indicators) వంద శాతం లక్ష్యానికి (Saturation) చేరువలో ఉన్నాయని నీతి ఆయోగ్ అదనపు కార్యదర్శి శ్రీ రోహిత్ కుమార్ కొనియాడారు.

పోటీ పరీక్షల కోసం అదనపు సమాచారం (Static GK/Context)

- **ADP (Aspirational Districts Programme):** దీనిని జనవరి 2018లో ప్రారంభించారు. దేశంలోని వెనుకబడిన 112 జిల్లాలను వేగంగా అభివృద్ధి చేయడం దీని లక్ష్యం.
- **ABP (Aspirational Blocks Programme):** ఇది ADP విజయవంతం కావడంతో, జనవరి 2023లో బ్లాక్ (మండల) స్థాయిలో అభివృద్ధి కోసం ప్రారంభించబడింది.
- **నిర్వహణ:** నీతి ఆయోగ్ (NITI Aayog).

పర్యాటక భద్రత - కీలక అంశాలు (Tourist Safety)

- **రాష్ట్రాల బాధ్యత:** పర్యాటకుల భద్రత మరియు రక్షణ అనేది ప్రాథమికంగా రాష్ట్ర పరిధిలోని అంశం (State Subject).
- **టూరిస్ట్ పోలీస్ (Tourist Police):** పర్యాటకుల కోసం ప్రత్యేక పోలీసు విభాగాలను ఏర్పాటు చేసిన రాష్ట్రాలు/UTలు:
  - తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఢిల్లీ, గోవా, కర్ణాటక, కేరళ, మహారాష్ట్ర, హిమాచల్ ప్రదేశ్, జమ్మూ కాశ్మీర్, మధ్యప్రదేశ్, ఒడిశా, పంజాబ్, రాజస్థాన్, సిక్కిం మరియు ఉత్తరప్రదేశ్.
- **నిర్భయ నిధి (Nirbhaya Fund):** మహిళా పర్యాటకుల భద్రత కోసం 'Safe Tourism Destination for Women' ప్రాజెక్టుల కింద నిధులను వినియోగించుకోవాలని కేంద్రం రాష్ట్రాలను కోరింది.
- **కోడ్ ఆఫ్ కాండక్ట్:** పర్యాటకులు మరియు స్థానికుల (ముఖ్యంగా మహిళలు, పిల్లలు) గౌరవం మరియు రక్షణ కోసం 'Code of Conduct for Safe & Honourable Tourism' మార్గదర్శకాలను పర్యాటక శాఖ రూపొందించింది.

ముఖ్యమైన మౌలిక వసతులు & సేవలు

1. హెల్ప్ లైన్ నంబర్ (24x7 Helpline)

- **టోల్ ఫ్రీ నంబర్:** 1800111363 లేదా షార్ట్ కోడ్ 1363.
- **భాషలు:** మొత్తం 12 భాషలు (ఇందులో 10 అంతర్జాతీయ భాషలు ఉన్నాయి).
- **ఉద్దేశ్యం:** పర్యాటక సమాచారం అందించడం మరియు ఆపదలో ఉన్న పర్యాటకులకు మార్గదర్శకత్వం చేయడం.

2. NIDHI+ పోర్టల్

- **పూర్తి పేరు:** National Integrated Database of Hospitality Industry.
- **వెబ్ సైట్:** nidhi.tourism.gov.in
- **ప్రయోజనం:** హోటళ్లు (Accommodation Units) మరియు పర్యాటక సేవా ప్రదాతల (Service Providers) గుర్తింపు మరియు క్లాసిఫికేషన్ కోసం ఆన్ లైన్ వ్యవస్థ. ఇది పారదర్శకతను పెంచుతుంది.

3. విమాన కనెక్టివిటీ (UDAN Scheme)

- **RCS-UDAN:** పర్యాటక ప్రాంతాలకు విమాన సౌకర్యం పెంచడానికి పర్యాటక శాఖ, పౌర విమానయాన శాఖతో కలిసి పనిచేస్తోంది.
- **రూట్లు:** ఇందుకోసం 53 పర్యాటక మార్గాలను (Routes) గుర్తించారు.
- **VGF:** వీటి కోసం అయ్యే Viability Gap Funding (VGF) ఖర్చును పర్యాటక శాఖ భరిస్తుంది.

పోటీ పరీక్షల కోసం ముఖ్యాంశాలు (Exam Focus)

- **కేంద్ర పర్యాటక మరియు సాంస్కృతిక శాఖ మంత్రి:** శ్రీ గజేంద్ర సింగ్ షెకావత్ (మార్చి 2026 నాటికి).
- **VGF (Viability Gap Funding):** ఆర్థికంగా లాభసాటి కాని (Unviable) మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులకు ప్రభుత్వం ఇచ్చే ఒక రకమైన ఆర్థిక సహాయం.
- **పర్యాటక రంగానికి 'స్టేట్ సబ్సిడీ' హోదా:** పోలీసు మరియు భద్రతా అంశాలు రాష్ట్రాల పరిధిలో ఉన్నందున, టూరిస్ట్ పోలీసుల ఏర్పాటు ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఇష్టానుసారం జరుగుతుంది.

PM-DAKSH పథకం - ముఖ్యాంశాలు (Exam Point of View)

- **మంత్రిత్వ శాఖ:** సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Social Justice and Empowerment) ద్వారా అమలు చేయబడుతుంది. (నైపుణ్యాభివృద్ధి శాఖ సహకారం ఉంటుంది).
- **లక్ష్య సమూహం (Target Group):** ఎస్సీలు (SCs), ఓబీసీలు (OBCs), ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులు (EBCs), డి-నోటిఫైడ్ తెగలు (DNTs), మరియు సఫాయి కర్మచారులకు నైపుణ్య శిక్షణ అందించడం.
- **శిక్షణ విధానం:** NSQF (National Skill Qualification Framework) ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా శిక్షణ కోర్సులు నిర్వహించబడతాయి.

ముఖ్యమైన కోర్సు రకాలు (Course Categories)

1. **Up-skilling/Reskilling:** ఇప్పటికే ఉన్న నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచడం (శిక్షణ కాలం: 32 నుండి 80 గంటలు).
2. **Short Term Training:** స్వల్పకాలిక శిక్షణ (శిక్షణ కాలం: 200 నుండి 600 గంటలు).
3. **Entrepreneurship Development Programme (EDP):** సొంతంగా వ్యాపారం ప్రారంభించడానికి ఇచ్చే శిక్షణ.

4. Long Term Courses: దీర్ఘకాలిక వృత్తి విద్యా కోర్సులు.

ఇటీవలి మూల్యాంకన అధ్యయనం (Evaluation Study Results - 2026)

నీతి ఆయోగ్ లేదా సంబంధిత సంస్థలు నిర్వహించిన తాజా అధ్యయనం ప్రకారం ఈ పథకం సాధించిన విజయాలు:

- **ప్రయోజనం:** 90% కంటే ఎక్కువ మంది లబ్ధిదారులు తమ కెరీర్ లక్ష్యాలకు మరియు స్థానిక లేబర్ మార్కెట్ అవసరాలకు అనుగుణంగా శిక్షణ ఉందని నివేదించారు.
- **సామాజిక ప్రభావం:** మహిళలు మరియు వెనుకబడిన వర్గాలలో ఆత్మవిశ్వాసం, ఆత్మగౌరవం మరియు సామాజిక గుర్తింపు పెరిగింది.
- **స్థిరత్వం (Sustainability):** లబ్ధిదారులు సంపాదించిన నైపుణ్యాలను నిరంతరం ఉపయోగిస్తూ, దీర్ఘకాలిక ఆదాయ వృద్ధిని ఆశిస్తున్నారు.

పోటీ పరీక్షల కోసం ముఖ్యాంశాలు (Quick Recap)

- **మంత్రి:** శ్రీ జయంత్ చౌదరి (నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకత శాఖ సహాయ మంత్రి - స్వతంత్ర బాధ్యత).
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** ఉపాధి మరియు స్వయం ఉపాధిని పెంపొందించడం ద్వారా అట్టడుగు వర్గాల ఆర్థిక సాధికారత.
- **శిక్షణ ఎంపిక:** డిమాండ్, బ్యాచ్ సైజు మరియు భౌగోళిక పరిస్థితుల ఆధారంగా శిక్షణ సంస్థలు ప్రతిపాదనలు సమర్పిస్తాయి.

SOAR ప్రోగ్రామ్ - ముఖ్యాంశాలు

- **పూర్తి పేరు:** Skilling for AI Readiness (SOAR).
- **మంత్రిత్వ శాఖ:** కేంద్ర నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకత మంత్రిత్వ శాఖ (MSDE).
- **లక్ష్యం:** దేశవ్యాప్తంగా అభ్యర్థులు, ఉపాధ్యాయులు మరియు పౌరులలో ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) పై ప్రాథమిక అవగాహన మరియు సంసిద్ధతను పెంపొందించడం.
- **ప్లాట్ఫారమ్:** ఈ కోర్సులు Skill India Digital Hub (SIDH) ద్వారా ఆన్‌లైన్‌లో అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఇది పూర్తిగా డిజిటల్ డెలివరీ మోడల్, భౌతిక శిక్షణ కేంద్రాల అవసరం లేదు.

ప్రోగ్రామ్ దశలు (Phases)

దశ 1 (Phase I):

మొత్తం 4 ప్రాథమిక కోర్సులు ప్రవేశపెట్టారు:

1. AI to be Aware (అవగాహన కోసం)
2. AI to Aspire (ఆకాంక్ష కోసం)
3. AI to Acquire (నైపుణ్యం కోసం)
4. AI for Educators (ఉపాధ్యాయుల కోసం)

దశ 2 (Phase II):

- దీనిని మరింత విస్తరించి, వివిధ రంగాలకు సంబంధించి 50 AI అప్లికేషన్ కోర్సులను ఆమోదించారు.
- ఇందులో 35 కోర్సులు మైక్రో-క్రెడిన్షియల్స్ గా (Micro-credentials) రూపొందించబడ్డాయి.

ముఖ్యమైన ఫీచర్లు (Key Features)

- **NSQF అలైన్మెంట్:** ఈ కోర్సులు నేషనల్ స్కిల్ క్వాలిఫికేషన్ ఫ్రేమ్వర్క్ (NSQF) మరియు నేషనల్ క్రెడిట్ ఫ్రేమ్వర్క్ (NCrF) ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా రూపొందించబడ్డాయి. దీనివల్ల విద్యార్థులు సాధించిన క్రెడిట్లను వారి విద్యా రికార్డులలో (Academic Bank of Credits) చేర్చుకోవచ్చు.
- **పరిశ్రమల భాగస్వామ్యం:** CII, NASSCOM, Microsoft, Max Healthcare వంటి దిగ్గజ సంస్థలతో కలిసి సిలబస్ ను రూపొందించారు.
- **వైవిధ్యత:** అగ్రికల్చర్, టూరిజం, ఫర్నిచర్, బ్యూటీ & వెల్నెస్, హెల్త్ కేర్ మరియు మ్యానుఫ్యాక్చరింగ్ వంటి వివిధ రంగాలలో AI వినియోగంపై ప్రత్యేక కోర్సులు ఉన్నాయి (ఉదా: AI for Women, AI for Manufacturing).

గణాంకాలు (Data Highlights - As of Feb 2026)

- **మొత్తం నమోదులు (Total Enrolled):** 1,16,813 (AI to be Aware విభాగంలో అత్యధికంగా).
- **రాష్ట్రాల వారిగా (Andhra Pradesh & Telangana):**
  - **ఆంధ్రప్రదేశ్:** 8,551 మంది నమోదు చేసుకోగా, 1,258 మంది సర్టిఫికేషన్ పొందారు (AI to be Aware).
  - **తెలంగాణ:** 4,198 మంది నమోదు చేసుకోగా, 977 మంది సర్టిఫికేషన్ పొందారు (AI to be Aware).

పరీక్షల కోసం క్విజ్ బిట్స్

- **NCVET:** ఈ కోర్సులను గుర్తిస్తున్న సంస్థ 'నేషనల్ కౌన్సిల్ ఫర్ వొకేషనల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ ట్రైనింగ్'.
- **మైక్రో-లెర్నింగ్:** తక్కువ సమయంలో నిర్దిష్ట నైపుణ్యాన్ని నేర్చుకునే ప్రక్రియ. SOAR కోర్సులు NSQF లెవల్ 2 నుండి 5.5 వరకు ఉన్నాయి.
- **డిజిటల్ డివైడ్:** గ్రామీణ మరియు వెనుకబడిన ప్రాంతాల వారికి కూడా AI నైపుణ్యాలను అందుబాటులోకి తెచ్చి డిజిటల్ అంతరాన్ని తగ్గించడం దీని ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

PM-JANMAN పథకం - ముఖ్యాంశాలు

- **ప్రారంభం:** 2024 (గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలో).
- **లక్ష్య సమూహం:** అత్యంత వెనుకబడిన గిరిజన తెగలు (PVTGs - Particularly Vulnerable Tribal Groups).
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** PVTG కుటుంబాలకు సురక్షితమైన గృహాలు, స్వచ్ఛమైన నీరు, విద్య, ఆరోగ్యం, రోడ్డు మరియు టెలికాం కనెక్టివిటీ వంటి 11 రకాల కీలక సేవలను అందించడం.
- **భాగస్వామ్య శాఖలు:** మొత్తం 9 కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు ఈ మిషన్లో పాల్గొంటున్నాయి.

నైపుణ్యాభివృద్ధి శాఖ (MSDE) పాత్ర

నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకత మంత్రిత్వ శాఖ (MSDE) ఈ పథకంలో భాగంగా **వన ధన్ వికాస్ కేంద్రాల (VDVKs)** ద్వారా గిరిజనులలో నైపుణ్యాన్ని పెంపొందిస్తోంది.

- **అమలు చేస్తున్న సంస్థలు:** NIESBUD మరియు IIE (TRIFED సహకారంతో).
- **లక్ష్యం:** 31 మార్చి 2026 నాటికి 500 VDVKలను పూర్తిస్థాయిలో అందుబాటులోకి తెచ్చి, 41,913 మంది సభ్యులకు శిక్షణ ఇవ్వడం.
- **ప్రస్తుత స్థితి (ఫిబ్రవరి 2026 నాటికి):**
  - మొత్తం 489 VDVKలు పని చేస్తున్నాయి.
  - 38,391 మంది సభ్యులకు ఎంటర్ప్రెన్యూర్షిప్ డెవలప్ మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (EDP) కింద శిక్షణ పూర్తయింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ & తెలంగాణ గణాంకాలు

రాష్ట్రం	మొత్తం లక్ష్యం (VDVKs)	పని చేస్తున్నవి	శిక్షణ పొందిన సభ్యులు
ఆంధ్రప్రదేశ్	73	73	5,976
తెలంగాణ	25	25	1,461

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జిల్లాల వారీగా శిక్షణ పొందిన గిరిజన మహిళల వివరాలు:

1. శ్రీకాకుళం: 3,372 మంది (అత్యధికం).
  2. పార్వతీపురం మన్యం: 1,165 మంది.
  3. అల్లూరి సీతారామరాజు (ASR): 512 మంది.
  4. ఏలూరు: 86 మంది.
- మొత్తం: ఏప్రిల్ 5,135 మంది మహిళలు లబ్ధి పొందారు.

కీలకమైన 11 జోక్యాలు (11 Critical Interventions)

పరీక్షల్లో "ఏ మంత్రిత్వ శాఖ ఏ పనిని నిర్వహిస్తోంది?" అనే ప్రశ్నలు రావచ్చు:

కార్యకలాపం	పథకం	మంత్రిత్వ శాఖ
పుకా ఇళ్లు	PM Awas Yojana (G)	గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ
రోడ్ల అనుసంధానం	PM Gram Sadak Yojana	గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ
పైపుల ద్వారా నీరు	Jal Jeevan Mission	జలశక్తి శాఖ
మొబైల్ మెడికల్ యూనిట్లు	National Health Mission	ఆరోగ్య శాఖ
హస్తాల్ల నిర్మాణం	Samagra Shiksha	విద్యా శాఖ

కార్యకలాపం	పథకం	మంత్రిత్వ శాఖ
అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలు	Anganwadi Services	మహిళా శిశు సంక్షేమ శాఖ
VDVKల ఏర్పాటు	PM Janjatiya Vikas Mission	గిరిజన & నైపుణ్యాభివృద్ధి శాఖ
విద్యుదీకరణ (HHs)	RDSS / MNRE	విద్యుత్ శాఖ
మొబైల్ టవర్లు	DoT (USOF)	కమ్యూనికేషన్ శాఖ

పరీక్షల కోసం క్విక్ బిట్స్

- PVTG సంఖ్య: భారతదేశంలో మొత్తం 75 PVTG తెగలు ఉన్నాయి.
- TRIFED: గిరిజన ఉత్పత్తుల మార్కెటింగ్ మరియు వన ధన్ కేంద్రాల సమన్వయకర్త.
- మంత్రి: శ్రీ జయంత్ చౌదరి (MSDE - స్వతంత్ర బాధ్యత).

VB-G RAM G చట్టం, 2025 - ముఖ్యాంశాలు (Exam Point of View)

- పూర్తి పేరు: వికసిత్ భారత్ - గ్యారెంటీ ఫర్ రోజ్ గార్ అండ్ ఆజీవిక మిషన్ (గ్రామీణ) చట్టం [VB-G RAM G Act, 2025].
- మంత్రిత్వ శాఖ: కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Rural Development).
- కీలక మార్పు: ఈ చట్టం కింద గ్రామీణ కుటుంబాలకు ఒక ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఇచ్చే కనీస ఉపాధి హామీని 100 రోజుల నుండి 125 రోజులకు పెంచారు.
- లక్ష్యం: గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉపాధి అవకాశాలను విస్తరించడం, సమిళిత అభివృద్ధి (Inclusive Development), మరియు పథకాల సంతృప్తత (Saturation) ద్వారా 'ఆత్మనిర్భర్' గ్రామీణ భారతాన్ని నిర్మించడం.

లోగ్ డిజైన్ పోటీ - వివరాలు

ప్రభుత్వం ఈ కొత్త చట్టం కోసం ఒక అధికారిక లోగోను ఎంపిక చేయడానికి MyGov పోర్టల్లో పోటీని నిర్వహిస్తోంది.

- పోర్టల్: mygov.in
- చివరి తేదీ: 20 మార్చి 2026.
- బహుమతి: విజేతకు ₹50,000 నగదు బహుమతి లభిస్తుంది.
- నిబంధనలు: * డిజైన్ పూర్తిగా అసలైనదై ఉండాలి (Original).
  - కనీసం 300 DPI రిజల్యూషన్తో JPEG, PNG లేదా PDF ఫార్మాట్లో ఉండాలి.
  - లోగో వెనుక ఉన్న ఆలోచనను 50-100 పదాలలో వివరించాలి.

పరీక్షల కోసం క్విక్ బిట్స్ (Quick Recap)

- చట్టం నేపథ్యం: ఇది ఉపాధి హామీ పథకం (MGNREGA) యొక్క తదుపరి పరిణామ క్రమంగా భావించవచ్చు, ఇక్కడ పని దినాలను 125కు పెంచడం ప్రధానాంశం.
- ముఖ్య ఉద్దేశ్యం: ఉపాధితో పాటు 'ఆజీవిక' (జీవనోపాధి) మెరుగుపరచడం.
- సాంకేతికత: ఈ లోగోను ప్రింట్, డిజిటల్ మరియు మొబైల్ యాప్స్ వంటి అన్ని వేదికలపై ఉపయోగించనున్నారు.

NH-GCI నివేదిక - ముఖ్యాంశాలు (Exam Point of View)

- నివేదిక పేరు: నేషనల్ హైవేస్ గ్రీన్ కవర్ ఇండెక్స్ (NH-GCI) 2025-26.
- రూపొందించిన సంస్థ: భారత జాతీయ రహదారుల సంస్థ (NHAI).
- సహకార సంస్థ: నేషనల్ రిమోట్ సెన్సింగ్ సెంటర్ (NRSC - ISRO).
- ప్రధాన ఉద్దేశ్యం: జాతీయ రహదారుల వెంబడి ఉన్న హరితహారం (Plantations) పరిమాణాన్ని శాస్త్రీయంగా మరియు సంఖ్యాపరంగా అంచనా వేయడం.

సాంకేతికత మరియు పద్ధతి (Technology & Methodology)

- స్పేస్ టెక్నాలజీ: హై-రిజల్యూషన్ శాటిలైట్ సెన్సార్ల ద్వారా మొక్కలలోని క్లోరోఫిల్ (Chlorophyll) కంటెంట్ను గుర్తించి ఈ అంచనా వేస్తారు.
- కొలమానం: రహదారికి ఇరువైపులా (Right of Way - RoW) ఉన్న భూమిలో ఎంత శాతం పచ్చదనం ఉందో ఈ ఇండెక్స్ తెలియజేస్తుంది.

- గ్రాన్యూలారిటీ: ప్రతి ఒక కిలోమీటరు దూరానికి పచ్చదనం శాతాన్ని లెక్కిస్తారు.
- పరిధి (Phase 1): జూలై-డిసెంబర్ 2024 కాలానికి గాను, 24 రాష్ట్రాల్లో సుమారు 30,000 కిలోమీటర్ల మేర రహదారులను ఈ మొదటి నివేదికలో కవర్ చేశారు.

కీలక ఒప్పందాలు & ప్రయోజనాలు

- MoU: జనవరి 2024లో NHAI మరియు NRSC (ISRO) మధ్య **మూడేళ్ల కాలపరిమితి** గల ఒప్పందం కుదిరింది.
- ప్రయోజనం: * హరితహారం నిర్వహణలో పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం పెరుగుతుంది.
  - వివిధ రహదారుల మధ్య పచ్చదనాన్ని పోల్చడానికి (Comparison) మరియు ర్యాంకింగ్ ఇవ్వడానికి ఇది ఉపయోగపడుతుంది.
  - తక్కువ పచ్చదనం ఉన్న ప్రాంతాలను గుర్తించి తగిన చర్యలు తీసుకోవచ్చు.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (Quick Recap)

- NRSC ప్రధాన కార్యాలయం: హైదరాబాద్.
- NHAI చైర్మన్: సంతోష్ కుమార్ యాదవ్ (ప్రస్తుత సమాచారం ప్రకారం).
- గ్రీన్ ట్రాన్స్ఫార్మేషన్: పర్యావరణ సుస్థిరత కోసం జాతీయ రహదారుల నెట్వర్క్ను పచ్చదనంతో నింపడం ఈ ప్రాజెక్ట్ లక్ష్యం.

ఎక్స్ పోజ్ లామిటియే - 2026:

ముఖ్యాంశాలు

- ఎడిషన్: 11వ ఎడిషన్ (Eleventh Edition).
- పాల్గొంటున్న దేశాలు: భారతదేశం మరియు సీషెల్స్ డిఫెన్స్ ఫోర్సెస్ (SDF).
- వేదిక: సీషెల్స్ డిఫెన్స్ అకాడమీ (Seychelles Defence Academy).
- సమయం: 09 మార్చి నుండి 20 మార్చి 2026 వరకు (12 రోజులు).
- అర్థం: క్రియోల్ (Creole) భాషలో 'లామిటియే' అంటే 'స్నేహం' (Friendship) అని అర్థం.
- నేపథ్యం: ఇది 2001 నుండి సీషెల్స్ లో నిర్వహించబడుతున్న ద్వైవార్షిక (Biennial - రెండేళ్లకు ఒకసారి) శిక్షణ కార్యక్రమం.

ఈ ఎడిషన్ ప్రత్యేకతలు (Key Milestones)

- **ఫ్రై-సర్వీస్ భాగస్వామ్యం:** ఈసారి భారత సాయుధ దళాలకు చెందిన మూడు విభాగాలు (ఆర్మీ, నేవీ, ఎయిర్ ఫోర్స్) పాల్గొంటున్నాయి.
- **భారత బలగాలు:**
  - **ఆర్మీ:** అస్సాం రెజిమెంట్ (ASSAM Regiment).
  - **నేవీ:** ఐఎన్ఎస్ త్రికాండ (INS Trikand).
  - **ఎయిర్ ఫోర్స్:** C-130 రవాణా విమానం.

విన్యాసం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యాలు

- **సెమీ-అర్బన్ ఆపరేషన్స్:** సెమీ-అర్బన్ పరిసరాలలో సబ్-కన్వెన్షనల్ ఆపరేషన్స్పై పట్టు సాధించడం.
- **శాంతి పరిరక్షణ:** ఐక్యరాజ్యసమితి శాంతి పరిరక్షణ కార్యకలాపాల (Peace Keeping Operations) సమయంలో ఇరు దేశాల మధ్య పరస్పర సహకారం మరియు సమన్వయం (Interoperability) పెంపొందించడం.
- **సాంకేతికత:** కొత్త తరం పరికరాలు (New Generation Equipment) మరియు ఆధునిక సాంకేతికతను ఉపయోగించి ముప్పులను ఎదుర్కోవడంలో సంయుక్త శిక్షణ.

- **వాలిడేషన్ ఎక్సర్సైజ్:** 12 రోజుల విన్యాసం చివరి రెండు రోజుల్లో క్షేత్రస్థాయి ఫలితాల పరిశీలన (Validation Exercise) జరుగుతుంది.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (Quick Recap)

- **రకం:** జాయింట్ మిలిటరీ ఎక్సర్సైజ్ (ద్వైవార్షికం).
- **దేశం:** సీషెల్స్ (హిందూ మహాసముద్రంలోని దీప దేశం).
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** ద్వైపాక్షిక సైనిక సంబంధాలను బలోపేతం చేయడం మరియు ఉత్తమ సైనిక పద్ధతులను (Best Practices) పంచుకోవడం.

